

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 367-1916)

Originalt emne

Forsørgelsesvæsen

Forsørgelsesvæsen/Forsørgelsesvæsenets Personale

Idræt

Idræt/Stadion

Skovene

Skovene/Skovene i Almindelighed

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 28. september 1916](#)
- 2) [Byrådsmødet den 12. oktober 1916](#)
- 3) [Byrådsmødet den 30. november 1916](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 28. september 1916 - side 5

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 367-1916)

Meddelelse fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse angaaende Sagen om Opførelse af et Stadion i Friheden.

Møller erindrede om, at Udvalget for 3 Aar siden havde faaet Bemyndigelse og den fornødne Bevilling til at anlægge en Sportsplads ved Viby Skel. Ved en Del Forhandlinger med de forskellige Sportsforeninger havde det imidlertid vist sig, at der ikke var tilstrækkelig Enighed mellem de sportsinteresserede om Sagens Realisation. Udvalget

havde da ladet Sagen hvile, fordi det fandt, at en saa stor Sag ikke burde gennemføres, før der var Enighed om den mellem de sportsinteresserede. Siden var der blevet gjort forskellige Forsøg paa at faa Sagen taget op paany, men de samme Vanskeligheder havde stadig vist sig at være til Stede, indtil Idrætsklubberne nu for ikke længe siden var blevet enige om, at der maatte gøres noget ved den Sag. Man havde valgt Direktør Lausen til Formand for Gymnastikforeningen, og Hr. Lausen havde arbejdet ihærdigt for at faa flere interesseret for Sagen. Udvalget havde ført flere Forhandlinger med Hr. Lausen og forskellige andre, og naturligvis havde disse Forhandlinger væsentligt drejet sig om, hvorvidt Byraadet vilde støtte Tanken. Sidste Tirsdag havde der været et nyt Møde med en større Komite, og paa dette Møde var der blevet fremlagt bestemte Planer til Opførelse af et fuldt moderne Stadion med alt Tilbehør saasom Gymnastiksal, Boldbaner, Bade, Omklædningsrum o. s. v. De forskellige Klubber var fuldt enige om Planen, for hvilken dels Stockholms og dels Københavns Sportspladser i nogen Grad havde været Forbilleder. Udvalget havde gennemgaaet Planen og var enedes om straks at forelægge den for Byraadet. Taleren henviste dernæst til den ophængte Plan og bemærkede, at det var Mening i Forbindelse med Stadion at indrette en Galopbane, der ogsaa kunde bruges som Traverbane, hvilket Udvalget ansaa for en Fordel. Der havde hidtil ikke været gode Forhold for Hestevæddeløb her i Byen, uagtet saadanne dog øvede stor Tiltrækningskraft, og Grunden havde vel været de ret uheldige Baneforhold. Efter det nu foreliggende Projekt vilde man derimod faa en ganske ideel Bane paa en ideel Plads. Den af Byraadet til Sportsplads oprindelig udpegede Plads ved Viby Skel kunde Komiteen ikke bruge, dels fordi den var for lille, og dels fordi den ikke var bekvemt beliggende. Man tænkte sig da Stadion anlagt paa det ca. 60 Tdr. Land store Areal vest for Holmevejen ved Observatoriet. Dette var vel et stort Areal, men ikke større end nødvendigt, og de fornødne Udviklingsmuligheder var desuden til Stede. For at skabe tilstrækkelig gode Læforhold vilde det blive nødvendigt at indtage ca. 10 Tdr. Land af Skoven, hvilket Skovudvalget mente at kunne gaa med til i Betragtning af det gode Formaål. Ganske vist paahvilede der det paagældende Skovareal Fredskovforpligtelse, men da der kunde gives Erstatning herfor andet Steds, ordnede denne Side af Sagen sig nok. Saaledes som Stadion vilde blive indrettet, skulde det kunne samle alle Idrætsmand fra hele Landet, ja endog samle Sportsmænd fra andre Lande til internationale Stævner. Dersom denne Sag skulde løses, maatte der imidlertid bringes betydelige Ofre baade fra privat og kommunal Side. Angaaende denne Side af Sagen indstillede Udvalget intet i Dag, da man paa dette Punkt

kun var naaet til indledende Forhandlinger, og da man først ønskede at se, hvorledes Byraadet stillede sig til Sagen. Der kunde saaledes ikke i Dag forhandles om Udgiften, men Udvalget ønskede at vide, om Byraadet billigede Planen og vilde ofre den paagældende Grund. Naturligvis skulde Kommunen beholde Ejendomsretten, men Sportsforeningerne maatte dog have Brugsretten for et ret langt Aaremaal for at kunne rejse de fornødne Laan i Bygningerne. Skulde Byraadet se med Velvillie paa Planen, ønskede Udvalget endvidere Bemyndigelse til at forhandle videre paa det givne Grundlag. Det var blevet sagt, at Planens Realisation vilde koste ca. 550000 Kr. foruden Udgifterne til Vejanlæg og lignende, men hvorledes man tænkte sig Udgiften fordelt, forelaa der intet om. Alle vilde sikkert være enige om, at det vilde være heldigt, om man kunde faa denne store Sag løst, ligesom man vist ogsaa godt kunde sige Direktør Lausen og Komiteens øvrige Medlemmer Tak for deres store Interesse for Sagen. Selv om Udgiften skulde blive endog meget stor, slap disse Herrer næppe Sagen, men selvfølgelig maatte Kommunen ogsaa yde sit Bidrag. Naar Stadion stod færdigt efter den foreliggende Plan, vilde det uden Tvivl blive til Ære for baade Byen og disse Mænd. Taleren vilde da lægge et godt Ord ind for denne Sag, der paakrævede Byraadets Interesse. Det kunde vel siges, at det var et stort og bekosteligt Projekt, men Aarhus var ogsaa en stor By, og det var ganske naturligt, at Byraadet bestræbte sig for at hjælpe Ungdommen til at kunne drive sund Sport, saaledes at den ikke skulde fristes til at slaa Tiden ihjel paa mindre gode Maader.

Formanden bemærkede, at det væsentligste Spørgsmaal nu var, om man skulde bemyndige Udvalget til at arbejde videre med den foreliggende Plan som Grundlag. Fredskovforpligtelsen vilde næppe berede nogen Vanskelighed, da der vilde blive plantet lige saa meget andre Steder, som det var Hensigten at fælde. Beliggenheden kunde der næppe indvendes noget imod, og da det drejede sig om saa smukt et Formaal, kunde man nok afgive Brugsretten for et ret langt Aaremaal. Taleren vilde derfor mene, at man skulde lade Udvalget arbejde videre paa Sagen

Jakob Jensen fremhævede, at der var arbejdet i mange Aar paa denne Sag, men aldrig været rigtig Lejlighed til at føre den ud i Livet før nu. Taleren kunde derfor anbefale Byraadet at slutte sig til Tanken og bemyndige Udvalget til at forhandle videre med Komiteen.

N. J o h. Laursen bemærkede, at det kunde være meget godt, at man bemyndigede Udvalget til at arbejde videre paa Sagen, hvad der antagelig var Stemning for, men man maatte ogsaa være paa det rene med, hvad det vilde betyde, nemlig at der kom noget bag

efter. Inden man gik videre, vilde det derfor være rart at vide noget mere om Sagen og da navnlig om Byens Forpligtelser. Allerede deri, at man gav Grunden gratis, selv om det kun var til Brug, laa et ikke saa ganske lille Tilskud, som Taleren iøvrigt godt vilde være med til at yde, fordi det maatte erkendes, at et saadant Stadion kunde have stor Betydning paa flere Maader, men det vilde altsaa være rart at vide, hvorvidt der senere maatte blive forlangt Tilskud fra Byen, f. Eks. til Driften af Stadion. I denne Forbindelse vilde Taleren gerne pege paa, at der her var en god Lejlighed til at hjælpe for dem, der for en Tid siden havde samlet en Del Penge sammen for at faa Bispetorvet udvidet. Taleren saa med megen Sympati paa Sporten, men vilde dog sige, at man vistnok var nær ved at tillægge den mere Betydning end vel var. Naar der blev stillet Krav fra Skolens Side, vilde man forhaabentlig huske, at Menneskets indre Udvikling var ikke mindre værd end den kropslige.

Christensen fandt, at man skød noget over Maalet, naar man vilde have Galop- og Traverbane med, og at Planen i det hele taget var vel storslaaet. Efter Provinsforhold var Aarhus vel en ret stor By, men dog for lille til at sammenlignes med København og Stockholm. Taleren kunde dog godt tænke sig at gaa med til at bygge et Stadion, der kunde afhjælpe Mangelen, men mente, at Ridebanerne uden Skade kunde udskydes. Dersom man greb Sagen saaledes an, behøvede man heller ikke at anvende de omhandlede 60 Tdr. Land, som ved Udlejning f. Eks. til Haver kunde give 8-9000 Kr. i Indtægt om Aaret, men kunde meget vel bruge det afgravede Areal, som der allerede var ofret en Del paa, en Tid endnu som Sportsplads. Galop- og Travløb var nærmest Dyrplageri, som Kommunen ikke burde bidrage til at fremme. Taleren kunde ikke stemme for en Plan, hvorefter man vilde bruge 60 Tdr. Land værdifuldt Areal til Sportplads, men vilde henstille at realisere Tanken om et Stadion, som meget vel kunde ligge et andet Sted end Øvelsespladsen. Ved Viby Skel var der god Plads til Øvelsesplads, og der var Jorden ikke nær saa meget værd som ved Holmevejen. Havde man paa dette sidste Sted først indrettet et Stadion efter den fremsatte Plan, vilde det være meget vanskeligt senere at indrage Jorden til andet Brug, f. Eks. til Bebyggelse, og dog vilde det Areal, selv om man kun fik 2 Kr. pr. Q-Alen, være henvend 2 Millioner Kr. værd. I en Tid som denne, hvor man ikke vilde være med til at hjælpe paa langt vigtigere Omraader, burde man ikke flutte sig paa dette Omraade.

Jakob Jensen troede nok, at Hr. Christensen regnede vel flot ved at sætte Byens Indtægt til 2 Kr. pr. Q-Alen ved Salg af Arealet ved Holmevejen, idet man næppe kunde gøre dette

Areal i Stand til Brug for 2 Kr. pr. Q-Alen, saaledes at man altsaa vilde sætte Penge til ved at sælge Jorden for det nævnte Beløb. Der havde været Tider, da man paa visse Pladser havde solgt Jord med kun 25 Øres Fortjeneste pr. Q-Alen. Netop fordi Arealet ved Holmevejen var saa dyrt at gøre i Stand til Bebyggelse, var det mindre værd til Salg. Den nuværende Sportsplads kunde ikke bibeholdes som saadan, hvorimod der paa den kunde blive en smuk Bebyggelse, fordi den laa lige op til Ringgaden. Taleren havde ikke ret meget tilovers for Galop- og Travløb, men disse Sportsgrene vilde mange gerne være med til, dels som Udøvere og dels som Tilskuere, og Livet havde lært Taleren, at naar man ønskede noget gennemført, vilde andre gerne have noget andet med, og saa maatte man se at forliges om det. Under den Synsvinkel maatte man se hele Planen, som der forøvrigt var det Gode ved, at al Sport kom til at foregaa samme Sted, hvilket betød baade Pladsbesparelse og en Behagelighed for Publikum. Pladsen ved Viby Skel var mindre heldig, det viste man, og vilde koste meget at gøre i Stand, naar der skulde knyttes en Ridebane til den. Selvfølgelig skulde Sportsforeningerne kun have Brugsretten af Arealet; for hvilket Aaremaal maatte der forhandles om. Taleren kunde ikke svare paa Hr. N. Joh. Laursens Spørgsmaal, om der skulde gives Tilskud fra Byen, dog vilde han oplyse, at det, Forhandlingerne hidtil var strandet paa, var Udvalgets Uvillie til at garantere et kommunalt Tilskud. Taleren troede, at som Sagen forelaa, vilde den blive saaledes funderet, at der kunde skaffes tilstrækkelige Midler til, at Sporten kunde drives derude. Skulde Byraadet i Princippet være imod Planen, vilde Udvalget henlægge Sagen, men Taleren vilde dog ønske og anbefale, at man stillede sig velvilligt.

Møller kunde ikke se, at Væddeløb mere var Dyrplageri her i Byen end i andre Byer, f. Eks. i Randers, hvor der ikke mindre end 3 Gange i Aar havde været Væddeløb, og man maatte jo ogsaa huske paa, at en Væddeløbsbane, naar den var ordentlig indrettet, betød en Indtægt for mange Borgere. At indrette Stadion et Sted, Sportsplads et andet og Væddeløbsbane et tredje vilde man snart blive ked af. Taleren kunde ikke besvare Hr. N. Joh. Laursens Spørgsmaal, men vilde sige, at Udvalget ikke vilde gaa med til noget, som det ikke ansaa for absolut nødvendigt, og at man rimeligvis ikke slap helt fri for at yde Tilskud. Iøvrigt havde man jo i sin Tid bevilget 30000 Kr. til Indretning af en Sportplads alene. Antagelig vil der ikke blive Tale om et større Tilskud, end Byraadet kunde gaa med til.

Christensen bemærkede, at selv om der havde været 3 Væddeløb i Randers i Aar, saa

havde der dog været flere Aar, hvor der kun havde været 1, og nogle, hvor der slet intet var blevet afholdt. Væddeløb gavnede næppe andre end nogle Hoteller. Den af Taleren nævnte Pris af 2 Kr. pr. Q-Alen for Arealet ved Holmevejen var meget billig ansat, og naar der Syd for denne Vej blev betalt 3 1/2 Kr., kunde man ogsaa nok faa denne Pris for det nu omhandlede Areal, der uden Tvivl kunde gøres i Stand for 1 1/2 Kr. pr. Q-Alen, og man vilde saa dog tjene 2 Kr. pr. Qv-Alen. Arealet ved Viby Skel egnede sig ikke nær saa godt til Bebyggelse som Arealet ved Holmevejen, saa der var al Anledning til at indrette det til Sportsbaner fremfor det andet. Naar man i Stockholm kunde have Stadion et Sted og Baner et andet, kunde man ogsaa i Aarhus. Taleren var Modstander af at lave noget saa stort og flot, at det ikke tilnærmelsesvis kunde forrente sig, saaledes at det kunde forudses, at det blev Kommunen, der kom til at betale den store Del af Driften.

N. Joh. Laursen haabede, at Hr. Christensen tog fejl i sin Tro paa, at det blev Byen, der kom til at bære Udgiften. Talerens Hensigt med at tage Ordet havde været at sætte et Maal for Udvalgets Arbejde, og han vilde derfor atter med Henblik paa Udvalgets kommende Forhandlinger med Komiteen betone, at Byen paa Forhaand havde givet et vægtigt Bidrag ved at indrømme Sportsforeningerne Brugsretten af de 60 Tdr. Land. Aaremaalet kunde der forhandles om, det betydende var, at det kun blev Brugsret paa begrænset Tid, saaledes at Arealet kunde inddrages til andet Brug, hvis Sporten senere ikke skulde blive saa stærk paa Moden som nu. Taleren kunde godt gaa med til at give Udvalget Bemyndigelse til at arbejde videre paa Sagen, men saaledes, at Udvalget vidste, at der var en lidt anden Stemning end hos dem, der vilde være med til at bevilge alt til Sportens Fremme. Taleren takkede Hr. Jakob Jensen for Udtalelsen om Samarbejde og haabede, at Hr. Jakob Jensen ogsaa ved andre Lejligheder vilde erindre sin Udtalelse.

Jakob Jensen oplyste, at Stadion i Stockholm kunde rumme 30000 Mennesker, medens det for Aarhus projekterede var beregnet til at rumme 5000 med Udvidelsesmuligheder til at rumme 10000. Dette Forhold kunde nok kaldes passende. Der var i det hele taget ikke Ønsker fremme om at sammenlignes med København og Stockholm, men kun om at skaffe Byen en god Sportsplads. Forøvrigt laa den paatænkte Plads ogsaa ved Viby Skel, kun 35 Alen derfra, og langt længere ude end det tidligere Projekts Plads, der maaske inden længe vilde blive gennemskaaret af en Bane.

Møller udtalte, at Sportsforeningerne havde mange Medlemmer, som havde gode Raad til at betale et passende Kontingent, og at ogsaa de unge Mennesker ofte var saaledes

lønnede, at de kunde ofre deres Del. Da Foreningernes Medlemsantal nu var ca. 1400, hvilket Tal rimeligvis vilde blive betydeligt forhøjet, var der god Udsigt til, at de kunde drive et Stadion. Det var givet, at Grunden kun skulde være til sportsmæssig Brug.

Det vedtoges at bemyndige Udvalget til at forhandle videre paa det foreliggende Grundlag.

Uddrag fra byrådsmødet den 12. oktober 1916 - side 20

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 367-1916)

Indstilling fra Fattigudvalget om, at Opsynsmand ved Fattiggaarden Morten H. Mortensen konstitueres som Undersøger ved Fattigvæsenet.

Carl Laursen forelagde Indstillingen med Bemærkning om, at Mortensen agtede at søge Stillingen som Undersøger, og at han efter Inspektørens Mening egnede sig til den. Man ønskede derfor at prøve ham i 3 Maaneder. Skulde han saa vise sig egnet, vilde man komme med Indstilling om at give ham fast Ansættelse.

Indstillingen vedtoges.

Uddrag fra byrådsmødet den 30. november 1916 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 367-1916)

Indstilling fra Udvalget for Fattigvæsenet om, at Opsynsmand Morten Herman Mortensen ansættes som Undersøger ved Fattigvæsenet fra 1. Januar 1917 at regne.

Carl Laursen erindrede om, at Byraadet for nogen Tid siden havde vedtaget at lade Mortensen varetage Undersøgerarbejdet paa Prøve i 3 Maaneder med Udsigt til Ansættelse fra 1. Januar 1917. Tiden var ganske vist ikke udløbet endnu, men da Udvalget gerne vilde have en anden Opsynsmand antaget, og det var overordentlig tilfreds med Mortensens Arbejde som Undersøger, indstillede det, at man allerede nu meddelte ham Ansættelse fra 1. Januar at regne.

Indstillingen vedtoges.

